

SCHEIDSRECHTERSVISIE

NEDERLANDS HANDBAL VERBOND

Versiegeschiedenis

Juni 2026	Actuele versie	Toevoegingen, tekstuele wijzigingen en lichte aanpassingen
Juni 2025		Herijking aan de hand van nieuwe regels
2022		Tekstuele wijzigingen en lichte aanpassingen
2019		Invoering categorieën
2017		Tekstuele wijzigingen en lichte aanpassingen
2015		Initiële versie

1 **Introductie en voorwoord**

Vanaf 2015 werkt het Nederlands Handbal Verbond (NHV) met een scheidsrechtersvisie. Deze visie geeft richting aan de wijze waarop Nederlandse scheidsrechters wedstrijden leiden. De spelregels geven op een aantal onderwerpen ruimte voor interpretatie. Dat maakt de sport interessant, maar tegelijkertijd is er behoefte aan een gelijke toepassing op elk niveau. Met deze visie wordt transparantie geboden over de richtlijnen die zijn vertaald van expertkennis naar een document dat regelmatig wordt onderhouden en uniek is in Europa. Het spel evolueert, de spelregels worden gewijzigd en de IHF/EHF geven rondom toernooien ook richtlijnen voor dat moment. Hierbij wordt zo veel mogelijk aangesloten, rekening houdend met de Nederlandse situatie.

Als vertrekpunt voor deze visie is de Nederlandse handbalvisie aangehouden, waarin passie, snelheid en dynamiek centraal staan. Attractief handbal is hiervan het gevolg. In hoofdstuk 2 wordt beschreven hoe een wedstrijd geleid dient te worden om hieraan bij te dragen. In hoofdstuk 3 wordt beschreven aan welke competenties scheidsrechters moeten voldoen om dit uit te voeren.

In een apart document wordt vastgelegd welke programma's moeten worden doorlopen en met welke tools wordt gewerkt om te voldoen aan de profielen. De scheidsrechtersvisie geldt als leidraad voor alle bondsscheidsrechters- en scheidsrechtercoachopleidingen van het NHV.

Deze scheidsrechtersvisie wordt continu doorontwikkeld en getoetst door handbalexperts. Hiervoor is er contact met officials, trainers en andere stakeholders. Heb je interesse om hierover mee te praten of opmerkingen of vragen te delen? Meld je via scheidsrechter@handbal.nl bij de redactie.

Toepasbaarheid

De spelregels vormen de basis voor het optreden van scheidsrechters. Deze worden hier dan ook niet beschreven. De spelregels bieden op een aantal onderdelen ruimte voor interpretatie; deze worden in dit document als richtlijn beschreven.

Redactie Nederlandse scheidsrechtersvisie

Omwille van de leesbaarheid is in dit document gekozen voor de mannelijke persoonsvorm. Waar “hij” of “zijn” wordt gebruikt, kan ook “zij” of “haar” worden gelezen.

Van scheidsrechters wordt verwacht dat zij bijdragen aan het creëren van “flow” in de wedstrijd. Een belangrijk middel hierbij is het hanteren van een relatief hoge drempel voor het toekennen van vrije worpen. Dit houdt in dat kortstondige contacten zonder of met geringe invloed niet als overtredingen worden beoordeeld waarvoor een vrije worp dient te worden gegeven.

2.1 Algemene uitgangspunten

- a) Scheidsrechters zijn onzichtbaar indien mogelijk, aanwezig indien gewenst.
- b) Scheidsrechters zijn risicomanager; gedurende de wedstrijd zijn zij voortdurend bezig met het afwegen van risico's en impact. Op basis hiervan anticiperen zij op spelsituaties.
- c) Alle acties en beslissingen, inclusief het niet-fluiten, worden beoordeeld op basis van risico en impact op de wedstrijd.
- d) De focus van scheidsrechters ligt op de aspecten die het wedstrijdbeeld bepalen, in het bijzonder overtredingen ten opzichte van de tegenstander (spelregel 8), het toepassen van de voordeelregel en aanvallende fouten.
- e) Scheidsrechters handelen voorspelbaar en consistent, afgestemd op de situatie, de spelregels en de door henzelf in de wedstrijd gecreëerde lijn en verwachtingen.
- f) (Min of meer) dezelfde situaties leiden altijd tot dezelfde beslissing van de scheidsrechters.
- g) Scheidsrechters zijn alert op provocaties, overreacties en simulaties en voorkomen dat deze het beeld van de wedstrijd beïnvloeden. Provocaties (bewust uitlokken van een scheidsrechterlijke beslissing door de tegenstander onterecht als overtreder te laten lijken) en overreacties (erger laten lijken van een situatie dan het in werkelijkheid is) worden in principe de eerste maal mondeling gewaarschuwd; simulaties (doen alsof er een overtreding heeft plaatsgevonden) leiden direct tot een tijdelijke uitsluiting.
- h) Bij marginale overtredingen die uitsluitend door de scheidsrechters worden waargenomen, wordt alleen gefloten wanneer zij ervan overtuigd zijn dat de situatie een risico vormt en/of impact heeft op het verloop van de wedstrijd. Niet gefloten situaties kunnen aan betrokkenen kenbaar worden gemaakt als waargenomen.
- i) Elk koppel heeft afspraken over de taakgebieden, die het uitgangspunt vormen voor een goede teamprestatie. Scheidsrechters accepteren in principe het niet-fluiten van hun koppelgenoot binnen diens taakgebied. Indien zij er echter van overtuigd zijn dat de situatie een risico vormt en/of impact heeft op het verloop van de wedstrijd, bijvoorbeeld bij een overtreding die altijd tot een persoonlijke bestraffing zou moeten leiden, nemen zij de beslissing over. In dergelijke situaties zorgen scheidsrechters ervoor dat voor alle betrokkenen duidelijk is wat er gebeurt en waarom.
- j) De scheidsrechters faciliteren snelle spelhervattingen en beperken correcties tot wat noodzakelijk is voor het spelverloop, waarbij foutieve posities nooit in het voordeel van een team mogen uitpakken.
- k) In principe wordt toegestaan de bal eenmaal per wedstrijd droog en/of schoon te maken. Daarna wordt de reservebal in het spel gebracht.
- l) Het correct opstellen van verdedigers en aanvallers bij een spelhervatting wordt vanaf het begin van de wedstrijd toegepast, zonder dat dit leidt tot onnodige vertraging van het spel. Afhankelijk van de wedstrijdssituatie wordt hier strikter op toegezien om rust en orde te creëren.
- m) De voordeelregel wordt zoveel mogelijk toegepast. Indien voordeel is gegeven, kan bij balverlies niet meer worden teruggevallen op de eerdere overtreding. Bij overtredingen die directe actie vereisen en waarbij het risico bestaat voor het verlies van controle over de wedstrijd, wordt geen voordeel gehanteerd. Ook in situaties waarin geen druk wordt uitgeoefend op de verdediging wordt geen onnodig voordeel gegeven; in die gevallen is controle over de wedstrijd leidend.

- n) Vrije worpen worden genomen met inachtneming van het tolerantiegebied zoals beschreven in de spelregels. Hoe verder de plaats van de vrije worp van het verdedigende team is verwijderd, des te groter is de tolerantie. De maximale tolerantie bedraagt 3 meter in de breedte van het veld. Afhankelijk van de wedstrijdssituatie kan hier strikter op worden toegezien om rust en orde te creëren.
- o) Bij persoonlijke of zeer kwetsende spreekkoren of het gooien van voorwerpen op het veld is het advies dat de wedstrijd wordt stilgelegd en de thuisspelende vereniging wordt verzocht het publiek toe te spreken. Bij herhaling volgt een onderbreking van 5 minuten. Bij een volgende herhaling wordt de wedstrijd gestaakt.
- p) Bij bedreigingen of dreigende situaties (onder meer vanuit het publiek) ten opzichte van wedstrijdofficials is het advies dat de wedstrijd wordt stilgelegd en de thuisspelende vereniging wordt verzocht maatregelen te treffen. Bij herhaling wordt de wedstrijd voor 5 minuten stilgelegd. Bij een volgende herhaling wordt de wedstrijd gestaakt.

2.2 Aanvallende fouten

- a) Het belangrijkste criterium voor het vaststellen van een aanvallende fout is de positie van de verdediger. Doorslaggevend is wie als eerste positie heeft ingenomen. Daarnaast is bepalend of de verdediger in beweging is (geweest) in de richting van de aanvaller.
- b) Voor het vaststellen van een aanvallende fout dient de verdediger beide voeten onder het lichaam op de grond te hebben. Dit betekent dat de verdediger niet volledig stil hoeft te staan op het moment van contact.
- c) Een aanvallende actie, waaronder een 'overhaal', waarbij de aanvaller vooraf geen zijwaartse beweging maakt en de verdediger stil staat, wordt in principe als een aanvallende fout beoordeeld. De aanvaller loopt of springt in dat geval rechtdoor tegen een stilstaande verdediger aan.
- d) Een aanvallende fout wordt direct na het contact afgefloten, omdat deze niet tot voordeel voor de aanvallende partij mag leiden.
- e) Een aanvaller die met de bal de dekking inloopt of inspringt op een plek zonder ruimte tussen de verdedigers, met als enig doel het verkrijgen van een vrije worp of 7-meterworp, wordt aangeduid als een 'mission impossible'. Scheidsrechters dienen dit te herkennen en zo snel mogelijk af te fluiten om rommelige situaties en onnodige straffen te voorkomen. De criteria voor een aanvallende fout en/of progressieve bestraffing blijven van toepassing.
- f) In situaties waarin een verdediger de aanvaller met bal tegen een andere verdediger duwt, is geen sprake van een aanvallende fout.
- g) In situaties waarin een verdediger een andere verdediger richting de aanvaller met bal duwt, waarna contact tussen deze verdediger en de aanvaller plaatsvindt, is geen sprake van een aanvallende fout.
- h) Indien een aanvaller tijdens zijn actie met een deel van zijn lichaam contact maakt met een overeenkomstig deel van het lichaam van de verdediger (bijvoorbeeld schouder tegen schouder), is dit in principe onvoldoende voor het vaststellen van een aanvallende fout. De verdediger is in die situatie niet voldoende (frontaal) 'op de positie'.
- i) Aanvallende fouten waarbij de aanvaller met hand en/of arm de keel, nek en/of het hoofd van de verdediger raakt, dienen op dezelfde wijze te worden bestraft als wanneer een verdediger deze overtreding zou begaan (zie 2.4.1 ter vergelijking).

2.3 Passief spel

- a) Het waarschuwingsgebaar voor passief spel wordt in principe gegeven wanneer de bal door de middenopbouw wordt ontvangen.
- b) Aan het aanvallende team wordt in principe slechts één keer een vrije worp toegekend wanneer de aanvaller duidelijk uit is op het uitlokken van een overtreding. Bij een volgende vergelijkbare situatie wordt de lat voor het toekennen van een vrije worp aan de aanvaller verhoogd, waarbij de scheidsrechters tevens rekening dienen te houden met een 'mission impossible' (zie 2.2 e). Bewuste overtredingen die worden gemaakt om een schotkans te voorkomen, worden altijd bestraft.
- c) Bij een serie opeenvolgende vrije worpen zijn de scheidsrechters niet verplicht om ten minste vier tot zes passes af te wachten alvorens zij het waarschuwingsgebaar voor passief spel geven. In dat geval zijn de scheidsrechters vrij om het teken eerder te tonen na de uitvoering van de vrije worp.
- d) Scheidsrechters geven bij spelhervattingen het maximale aantal passes aan dat nog mag worden gespeeld.
- e) Scheidsrechters wachten niet tot de ontvangst van de vijfde pass om voor passief spel te fluiten, indien deze pass geen kans op een direct doelpunt oplevert.
- f) Bewust of herhaaldelijk vertragen van spelhervattingen, met als doel of effect het winnen van tijd, leidt tot een versnelde toepassing van het waarschuwingsgebaar voor passief spel.

2.4 Disciplinaire controle

- a) Persoonlijke bestraffing vindt plaats op basis van de criteria uit de spelregels. Dit betekent dat elke situatie wordt beoordeeld aan de hand van deze criteria en niet wordt uitgegaan van een vaste opbouw in sancties. Er wordt dus niet per definitie gestart met het geven van gele kaarten.
- b) Aan een grote, publieke (mondelinge) vermaning kan dezelfde (progressieve) waarde worden toegekend als aan een gele kaart. Dit betekent dat bij een volgende vergelijkbare overtreding niet eerst een gele kaart hoeft te worden gegeven alvorens een tijdelijke uitsluiting kan worden opgelegd.
- c) Na de eerste helft van de wedstrijd worden in principe geen gele kaarten meer gegeven.
- d) Na een doelpunt worden in principe geen gele kaarten gegeven.
- e) Bij overtredingen in een break-out worden geen gele kaarten gegeven. In deze situaties volgt in beginsel geen persoonlijke bestraffing of (minimaal) een directe tijdelijke uitsluiting.
- f) Kort lichaamscontact (zonder duw of vasthouden) is toegestaan. Frontaal contact tussen verdediger en aanvaller mag stevig zijn, mits de armen van de verdediger in een hoek van maximaal 90 graden zijn. De tolerantie neemt sterk af bij contact aan de zijkant van de aanvaller en is niet toegestaan bij contact in de rug van de aanvaller of bij acties in het hals- en/of hoofdgebied.
- g) De focus ligt op de belangrijkste zaken ('big potatoes'). Overige situaties worden alleen aangepakt als signaal naar spelers of bij herhaling, en wanneer sprake is van impact of risico voor spelers en/of de wedstrijd.
- h) Indien een verdediger een overtreding maakt op een in de lucht hangende aanvaller, waarbij deze zodanig uit balans wordt gebracht dat hij zijn val niet kan breken en op zijn rug belandt, volgt altijd een directe diskwalificatie (zie 2.4.2).
- i) Indien scheidsrechters een directe diskwalificatie overwegen, wordt eerst gefloten voor de overtreding, vervolgens de tijd stilgezet, waarna kort overleg tussen de scheidsrechters plaatsvindt en tenslotte de rode kaart wordt getoond. Indien voor (één van) beide scheidsrechters direct duidelijk is dat het een directe diskwalificatie betreft, kan het onderlinge overleg achterwege blijven.
- j) Wanneer scheidsrechters twijfelen of er een rapport van de overtreding moet worden opgemaakt, wordt altijd een blauwe kaart getoond.

- k) Er volgt geen persoonlijke bestraffing van de verdediger wanneer de aanvaller zijn arm en/of hand in- of doorsteekt onder de arm van de verdediger of met zijn (vrije) arm de arm van de verdediger inklemt. Hierbij wordt de aanvaller de eerste maal mondeling gewaarschuwd. Bij herhaaldelijk gedrag van de aanvaller in deze situaties wordt een vrije worp tegen de aanvaller toegekend.
- l) De speler die openlijk om een bestraffing voor de tegenstander vraagt, wordt (progressief) bestraft.
- m) Bij het raken van het hoofd van de doelvrediger geldt als aanvullend criterium dat de bal van richting moet veranderen om tot een tijdelijke uitsluiting te leiden; het enkel schampen van het hoofd is daarvoor onvoldoende.

2.4.1 Raken van het hoofd of hals

Directe tijdelijke uitsluiting	Rode (en blauwe) kaart
“Normale” verdedigende acties; open hand, arm en/of hand weg van het lichaam, maar hoofd van de aanvaller “zoekt” de arm/hand	Agressieve en/of roekeloze acties; slaan, arm/hand “zoekt” het hoofd en duidelijke beweging naar het lichaamsdeel dat geraakt wordt
Aanvaller is “laag”	Lang vasthouden van de keel
Zachter lichaamsdeel; meestal open hand	Geen natuurlijke verdedigingspositie; slaan van achteren
Raken zonder hoge intensiteit, “blokkerende bewegingen”, armen en/of handen “zoeken” niet actief naar het lichaamsdeel dat geraakt wordt	Speler lijkt geblesseerd (wees bedacht op simulaties)
Geen duidelijk gevaar; beoordeel het effect, maar neem hierop nooit alleen een beslissing	Stoot met vuist of elleboog → rode en blauwe kaart

2.4.2 Duwen in de lucht

Directe tijdelijke uitsluiting	Rode (en blauwe) kaart
Armen aan de voorzijde, duwend tegen of bewegend naar de aanvaller	Duidelijke duw of snelle beweging naar de aanvaller
Korte afstand tussen de spelers op het moment dat de aanvaller springt	Duidelijke afstand tussen de spelers op het moment dat de aanvaller springt
Contact vóór de speler op het hoogste punt is en/of tegen het onderste deel van de borst	Contact dichtbij of op het hoogste punt van de speler en/of tegen het bovenste deel van de borst (of hoofd)
Gedeeltelijk verlies van lichaamscontrole	Volledig verlies van lichaamscontrole

2.4.3 Aan schotarm trekken bij afronding

Directe tijdelijke uitsluiting	Rode (en blauwe) kaart
Het vastpakken begint van voren of opzij, vóór de schietbeweging en wordt snel losgelaten	Actie eindigt van achteren, het trekken komt laat in de schietbeweging en/of de arm wordt tegen het einde nog vastgehouden
Situaties zonder grote dynamiek	Situaties met grote dynamiek
Niet dicht bij het daadwerkelijke schot, geen (grote) invloed op het schot	Beoordeeld als gevaarlijk en/of roekeloos

2.4.4 Situaties op hoge snelheid

Directe tijdelijke uitsluiting	Rode (en blauwe) kaart
Acties van opzij met gedeeltelijk verlies van lichaamscontrole	Verdediger is duidelijk te laat en heeft geen controle over de situatie
Zonder duidelijke (grote) dynamiek	Grote dynamiek in de overtreding
Acties van achteren met zeer beperkte impact en effect	Van achteren in tegenaanval, dicht bij doel, kans op botsing
Verdediger is te laat voor een correcte verdedigende actie	Acties die geen relatie hebben met correct verdedigen
	Volledig verlies van lichaamscontrole; indien beoordeeld als gevaarlijk en/of roekeloos → rode en blauwe kaart

2.5 Gevechten aan de cirkel

- Het gevecht aan de cirkel wordt direct vanaf het begin van de wedstrijd opgepakt. Elke kans wordt benut om duidelijk te maken wat wel en niet wordt geaccepteerd. Er wordt niet afgewacht hoe spelers de wedstrijd willen laten verlopen; de scheidsrechters bepalen de kaders. De ingezette lijn wordt gedurende de gehele wedstrijd consequent doorgezet.
- De scheidsrechters richten zich op het gedrag van zowel de verdediger als de cirkelspeler.

Observaties verdedigers	Observaties aanvallers
Balgerichte acties en/of vasthouden (shirt) tijdens een sper	Lichaamscontact met armen langs het lichaam versus gestrekte armen/ shirt vasthouden
Gedrag bij positie achter de cirkelspeler; duwen, vasthouden, vastgrijpen	Positie met benen wijd
Gedrag tijdens positie vóór de cirkelspeler; shirt vastpakken om dichtbij te blijven	Stabiele versus onstabiele positie
Moment van loslaten na verlies van de één-tegen-één situatie	Armen en/of ellebogen op hoofdhoogte

- c) Om tot de juiste beslissing te komen, is het essentieel het volgende te weten:

- Wat is er gebeurd?
- Waarom is dit gebeurd?

De scheidsrechters zijn zich tevens bewust van de actie die tot de te beoordelen situatie heeft geleid.

- d) Scheidsrechters zijn zich bewust van de positie van de verdedigers en cirkelspelers voordat het gevecht aan de cirkel ontstaat. De speler die het eerst op de juiste positie staat, heeft recht op die positie.
- e) Wanneer een aanvaller zich hinderlijk in het doelgebied bevindt, volgt een uitworp. Wanneer een verdediger zich hinderlijk in het doelgebied bevindt, volgt een vrije worp, dan wel een 7-meterworp bij een vrije doelmkans.
- f) Scheidsrechters letten op tactisch onreglementair gebruik van het doelgebied.
- Bij onreglementair gebruik door de aanvaller volgt een uitworp.
 - Bij tactisch onreglementair gebruik door de verdediger volgt de eerste maal een mondelinge waarschuwing. Bij herhaaldelijk tactisch onreglementair gebruik volgt (persoonlijke) bestraffing.
- g) Indien de positie van de verdediger correct is vóór het gevecht aan de cirkel begint, wordt nooit een 7-meterworp toegekend voor het betreden van het doelgebied door deze verdediger, wanneer dit voortkomt uit de intensiteit van de actie. Er wordt wel een 7-meterworp toegekend wanneer de verdediger tijdens de actie uit eigen beweging terug stapt het doelgebied in en/of een of meerdere verdedigers “bijsluiten” in het doelgebied.
- h) In een één-tegen-één “gevecht” kan langer worden gewacht met fluiten om het vervolg van de actie af te wachten. Bij twee-tegen-één dient eerder te worden gefloten, in het bijzonder wanneer de kans op een positief vervolg voor de aanvaller klein is.
- i) Het gevecht aan de cirkel is primair de verantwoordelijkheid van de doelscheidsrechter. De controle hierop is echter een gezamenlijke taak van beide scheidsrechters. Afhankelijk van de positie kan één van de twee scheidsrechters de eerste overtreding beter waarnemen.
- j) Een duw in de rug van de cirkelspeler die dit niet verwacht en zich hierop niet kan voorbereiden of schrap zetten, wordt direct bestraft met (minimaal) een tijdelijke uitsluiting.
- k) Het krachtig en langdurig vasthouden van de cirkelspeler, zonder intentie om in balbezit te komen, wordt direct bestraft met een tijdelijke uitsluiting. Scheidsrechters sturen hierop door dit vroegtijdig te communiceren dat dit niet is toegestaan. Dit kan tijdens het spel door middel van gerichte opmerkingen en gebaren richting de speler.
- l) Indien een aanvaller en een verdediger als gevolg van een normale handbalactie in het doelgebied terechtkomen, wordt het spel direct stilgelegd en wordt het doelgebied opgeschoond om gevaarlijke situaties te voorkomen.
- m) Bij een mislukte vlieger waarbij de aanvaller in de cirkel terechtkomt, volgt een uitworp wegens onreglementair betreden van de cirkel. Dit niet te verwarren met een dubbele vlieger.
- n) Wanneer het shirt van de aanvaller over het hoofd wordt getrokken, wordt dit bestraft met een tijdelijke uitsluiting, ongeacht of de aanvaller hierbij bewegingen maakt die dit versterken of vergemakkelijken.

2.6 Overtredingen van/ tegen de hoekaanvaller

- a) Overtredingen van de verdediger worden op dezelfde wijze beoordeeld als die van de aanvaller. Correct verdedigen dient door de scheidsrechter te worden erkend.
- b) De hoekverdediger die heen en/of voet van de aanvaller aantikt, wordt minimaal bestraft met een tijdelijke uitsluiting.
- c) Indien sprake is van het vastpakken van het heen en/of de voet van de aanvaller en/of verlies van lichaamscontrole bij de aanvaller, leidt dit tot een rode (en blauwe) kaart. Een poging tot vastpakken wordt gezien als onsportief gedrag en wordt bestraft met een tijdelijke uitsluiting.
- d) Vergelijkbare acties op andere lichaamsdelen met hetzelfde effect worden op dezelfde wijze bestraft.

- e) De hoekverdediger die achterwaarts beweegt richting de aanvaller en daarmee een “bruggetje” maakt waardoor de aanvaller ten val komt, wordt bestraft met een tijdelijke uitsluiting. Afdraaien van de verdediger is hierbij vaak een eerste aanzet, waarbij geen visueel contact met de aanvaller meer mogelijk is en de controle over de situatie wordt verloren.
- f) De hoekverdediger die een “longstep” maakt richting de inspringende hoekaanvaller, waardoor deze ten val komt, wordt minimaal bestraft met een tijdelijke uitsluiting. Indien de aanvaller daarbij de lichaamscontrole volledig verliest, leidt dit tot een rode kaart. Een “longstep” is afgerond wanneer de verdediger stil en rechtop staat met de voeten onder het lichaam. Daarna ontstaat een nieuwe situatie.
- g) Er volgt geen persoonlijke bestraffing van de verdediger wanneer deze rechtop staat met de armen in de lucht en de aanvaller zijn werparm tegen de armen van de verdediger slaat.
- h) Het gebruik van het doelgebied door de verdediger bij het verkleinen van de hoek, waarbij de aanvaller merkbaar wordt beïnvloed, leidt tot een 7-meterworp. Wanneer deze verdedigende actie echter duidelijk geen negatief effect heeft op de aanvaller, wordt geen 7-meterworp toegekend.

2.6.1 Hoeksituaties

Directe tijdelijke uitsluiting	Rode (en blauwe) kaart
Kruisen van de loopweg van de aanvaller, verdediger duidelijk te laat	Botsingen op hoge snelheid
Slagbeweging richting schotarm	Trekken aan de schotarm, beginnend en/of eindigend van achteren
Slagbeweging richting heupen, torso, etc.	Vastgrijpen van de voet → rode en blauwe kaart
Uitgestoken onderlichaam en/of voeten, struikelen en/of voet op voet (aanvaller bovenop)	Verzwikking/verdraaiing van enkel/knie bij stappen op uitgestoken voet van de verdediger (onvoltooide “long step”)
Geen gecontroleerde landing, gedeeltelijk verlies van lichaamscontrole	Acties die leiden tot volledig verlies van lichaamscontrole en een zeer ongecontroleerde landing veroorzaken

2.7 7-meterworpen

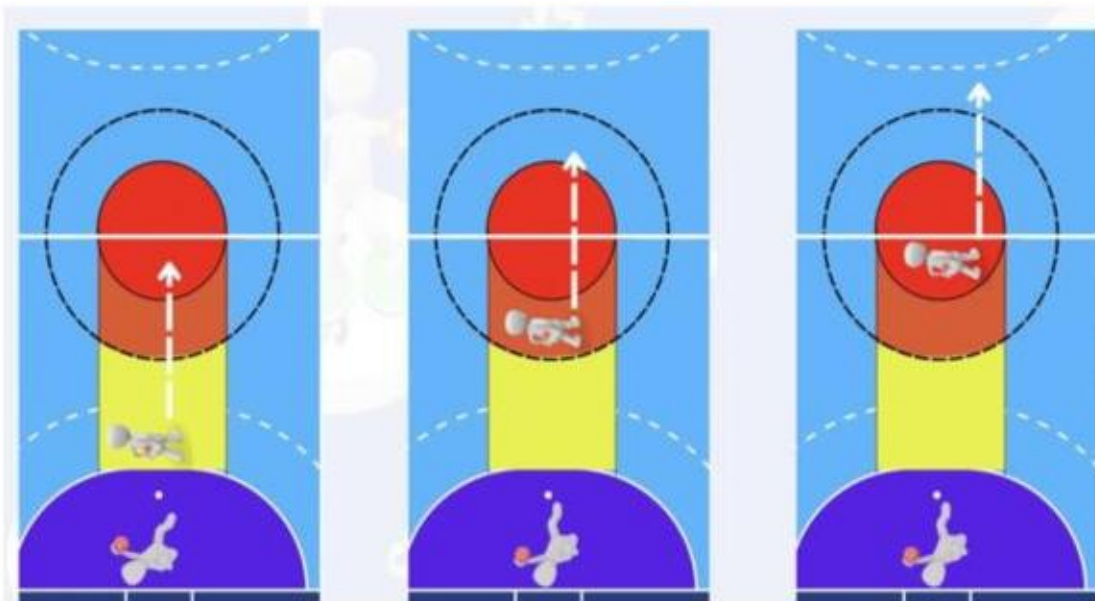
- a) Bij een overtreding in een vrije doelkans wordt alleen een 7-meterworp toegekend indien de aanvaller als gevolg van de overtreding onvoldoende controle behoudt. Behoudt de aanvaller wel voldoende controle, bijvoorbeeld bij een goed schot, een gecontroleerde lob, draaibal of vergelijkbare actie, dan volgt geen 7-meterworp.
- b) Van belang is wanneer een overtreding wordt gemaakt. Scheidsrechters kijken naar het moment waarop de overtreding wordt ingezet en niet naar waar de actie eindigt. De veldscheidsrechter ondersteunt de doelscheidsrechter door overtredingen die voorafgaan aan een 7-meter-situatie tijdig te onderkennen en de benodigde actie te ondernemen. Een actie die wordt ingezet buiten het doelgebied en waarin de speler binnen het doelgebied eindigt, is op zichzelf geen reden voor een 7-meterworp. Er wordt wel een 7-meterworp toegekend wanneer de verdediger tijdens de actie uit eigen beweging terugstapt het doelgebied in en/of een of meerdere verdedigers “bijsluiten” in het doelgebied.
- c) Indien een verdediger het doelgebied betreedt en vanuit die positie een schot op doel blokt, wordt dit bestraft met een 7-meterworp.

- d) In situaties waarbij de verdediger zich in het doelgebied bevindt en invloed heeft op de aanvaller met een duidelijke (vrije) doelkans, wordt een 7-meterworp toegekend, ook wanneer er geen contact is tussen verdediger en aanvaller.
- e) Wanneer het doel leeg is en de verdediger het doelgebied betreedt om een op het doel gerichte bal te stoppen, wordt een 7-meterworp toegekend en volgt een tijdelijke uitsluiting wegens onsportief gedrag.
- f) Overtredingen bij een offensieve dekking moeten op grotere afstand van het doel tot dezelfde beslissing (7-meterworp) leiden als bij een vergelijkbare overtreding bij een defensieve dekking, indien de scheidsrechters van oordeel zijn dat sprake is van een vrije doelkans zonder deze overtreding.

2.8 Beginworp

Hieronder volgt een verduidelijking van enkele situaties binnen de spelregels.
Het oranje gebied betreft een ring van drie meter rond het beginworpgebied.

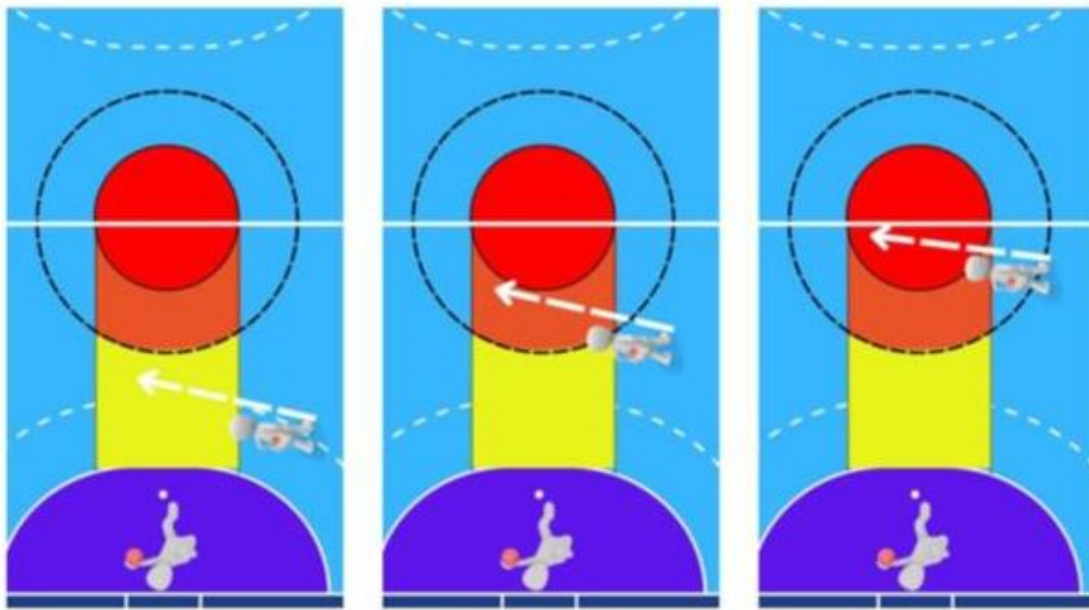
- a) Een verdediger bevindt zich in de corridor en beweegt richting zijn eigen doel.

Bevindt de speler zich in de gele zone en probeert hij actief de bal te stoppen, dan volgt een tijdelijke uitsluiting.

Wanneer de speler zich in het oranje of rode gebied bevindt, is hij verantwoordelijk om niet door de bal te worden geraakt of de uitvoering van de worp te beïnvloeden. Wanneer dit gebeurt, moet de scheidsrechter een tijdelijke uitsluiting geven.

- b) Een verdediger beweegt zich de corridor in

Ongeacht of de speler zich in de gele, oranje of rode zone bevindt, is hij verantwoordelijk om te voorkomen dat hij door de bal wordt geraakt of de uitvoering van de worp beïnvloedt. Wanneer dit gebeurt, volgt een tijdelijke uitsluiting.

- c) Het is de doelverdediger niet toegestaan de bal opzettelijk tegen een tegenstander te gooien met de intentie een tijdelijke uitsluiting uit te lokken, ook niet wanneer deze zich in het beginworpgebied bevindt. De doelverdediger wordt dan bestraft met een tijdelijke uitsluiting wegens provocatie.
- d) Het is de speler die de beginworp neemt niet toegestaan de bal opzettelijk tegen een tegenstander te gooien met de intentie een tijdelijke uitsluiting uit te lokken, ook niet wanneer deze zich in het beginworpgebied bevindt. De speler wordt dan bestraft met een tijdelijke uitsluiting wegens provocatie.

2.9 Positie en loopwegen

- a) De veldscheidsrechter kiest een zodanige positie dat hij zowel de bal als de handelingen van verdedigers en aanvallers kan waarnemen. Dit betekent dat hij bij verschillende verdedigingsvormen verschillende posities moet innemen.
- b) De doelscheidsrechter kiest een positie en houding die bijdragen aan een optimale waarneming van het gevecht aan de cirkel. Tevens zorgt hij ervoor dat hij de balbezitter op de doelgebiedlijn altijd in het zicht heeft.
- c) Indien de spelsituatie dit vereist, kunnen beide scheidsrechters aan één zijde van het speelveld staan.
- d) De doelscheidsrechter zorgt ervoor dat hij waarneemt waar verdedigers en aanvallers vandaan komen.
- e) Door een juiste positie van de veldscheidsrechter worden situaties, waaronder aanvallende fouten, tot circa 7 meter van het doel goed waargenomen. Hij is zich tevens bewust van de actie die tot de te beoordelen situatie heeft geleid.
- f) Alle aanvallende fouten op en rond de doelgebiedlijn zijn voor de doelscheidsrechter. Hij is zich bewust van de positie van de verdediger en aanvaller voorafgaand aan en gedurende de (potentiële) aanvallende fout.

- g) Bij een mogelijke blessure controleert de scheidsrechter in beginsel zonder speeltijdonderbreking bij de speler of verzorging noodzakelijk is. Een speeltijdonderbreking wordt alleen gegeven indien de scheidsrechter op dat moment te ver van de speler verwijderd is om dit te beoordelen, of wanneer daadwerkelijk verzorging wordt toegestaan. Een speeltijdonderbreking vraagt in principe altijd om actie en is niet bedoeld om de speler de tijd te geven te herstellen waarna deze zonder verzorging de wedstrijd kan vervolgen.
- h) Bij een 7-meterworp neemt de veldscheidsrechter een zodanige positie in dat hij oogcontact kan hebben met de schutter (zijde van de werparm) en tegelijkertijd overzicht heeft op de dichtbij staande verdedigers. De veldscheidsrechter zorgt vervolgens voor goed zicht op de balweg, het waarnemen van voetfouten en situaties waarbij de bal de doelverdediger in het gezicht raakt. De doelscheidsrechter positioneert zich zodanig dat hij, naast het beoordelen van een doelpunt, ook de overige spelers kan waarnemen.

2.10 Uitstraling en communicatie

- a) Scheidsrechters coachen elkaar waar nodig. Elk koppel maakt afspraken over de wijze waarop zij elkaar scherp houden (ontwikkel- en afsprakendocument).
- b) De scheidsrechters vormen samen met de secretaris, tijdwaarnemer en waarnemer één team en stralen dit uit. Er is regelmatig oogcontact tussen de veldscheidsrechter en de officials achter de wedstrijdtafel.
- c) Bij elke team time-out gaat één van de scheidsrechters naar de wedstrijdtafel voor contact en afstemming.
- d) Het fluitsignaal weerspiegelt de ernst van de overtreding.
- e) Gebaren zorgen voor heldere communicatie met spelers, coaches en publiek en moeten voor iedereen zichtbaar en duidelijk zijn. Niet bij elke overtreding is een gebaar noodzakelijk; dit kan worden weggelaten wanneer de overtreding voor iedereen duidelijk is.
- f) Communicatie met spelers is kort en uitsluitend verduidelijkend of de-escalerend. Scheidsrechters accepteren korte, respectvolle opmerkingen, maar geen lange discussies en/of herhaaldelijk commentaar.

2.11 Gedrag van spelers

- a) Het is incidenteel toegestaan dat één speler uitleg vraagt aan de scheidsrechters. Elke tweede speler die dit gelijktijdig doet, wordt (progressief) bestraft.
- b) Wegwerpgebaren, evenals ophitsende gebaren of uitroepen naar het publiek, worden niet geaccepteerd en bestraft met een directe tijdelijke uitsluiting.
- c) Bij een opstootje worden de initiatiefnemers van beide teams bestraft met (minimaal) een directe tijdelijke uitsluiting.
- d) Spelers die niet direct bij de situatie betrokken zijn en in woord en/of gebaar verhaal gaan halen bij een tegenstander, worden bestraft met een directe tijdelijke uitsluiting. Voor spelers op wie een overtreding is begaan, geldt bij een eerste emotionele reactie enige coulance, mits dit binnen redelijke grenzen blijft.
- e) Provocerend en/of kleinerend juichen richting een tegenstander wordt aangemerkt als onsportief gedrag en bestraft met een directe tijdelijke uitsluiting.

2.12 Bankgedrag

- a) Scheidsrechters en waarnemers communiceren kort en uitsluitend ter verduidelijking met de teamverantwoordelijke, indien noodzakelijk de-escalerend.
- b) Waarnemers kunnen eveneens kort contact hebben met de andere officials.
- c) Slechts één official mag staan. Het is de teamverantwoordelijke toegestaan om incidenteel uitleg aan de scheidsrechters te vragen.
- d) Wanneer de teamverantwoordelijke dit herhaaldelijk doet, wordt duidelijk gemaakt dat dit niet is toegestaan. Bij herhaling wordt de official (progressief) bestraft.
- e) De official die herhaaldelijk in woord en/of gebaar duidelijk maakt dat hij het niet eens is met de beslissingen van de scheidsrechters, wordt (progressief) bestraft.
- f) Wegwerpgebaren in de wisselzone, evenals ophitsende gebaren of uitroepen richting het publiek, worden niet geaccepteerd en bestraft met een directe tijdelijke uitsluiting.
- g) De coach die openlijk om bestraffing van de tegenstander vraagt, wordt zelf (progressief) bestraft.
- h) Wanneer één van de officials tijdens een team time-out naar de scheidsrechters gaat om beslissingen van de scheidsrechters in twijfel te trekken of te protesteren, wordt hij (progressief) bestraft.
- i) Indien een team in de wisselzone een elektronisch device (bijvoorbeeld telefoon, tablet of laptop) gebruikt om wedstrijdmomenten terug te kijken en deze beelden inzet om beslissingen van de scheidsrechters of de waarnemer in twijfel te trekken of te protesteren, wordt de teamverantwoordelijke (progressief) bestraft wegens onsportief gedrag.
- j) Als een team niet op tijd aanwezig is voor de aanvang van de eerste of tweede helft, wordt de teamverantwoordelijke progressief bestraft.

3 Competenties

Het toepassen van de interpretaties vraagt om kwaliteiten en competenties waarover een goede scheidsrechter moet beschikken. In dit onderdeel wordt beschreven welke dat zijn.

De scheidsrechter (is in staat):

- a) Beheerst de spelregels en kan deze in een fractie van een seconde correct toepassen.
- b) Volgens de scheidsrechtersvisie van het NHV te fluiten.
- c) Met inzet van gebaren, signalen en optreden beslissingen te verkopen.
- d) De wedstrijd (met inachtneming van de gegeven spelregels) haar eigen tempo laten bepalen.
- e) Bepaalt de kaders waarbinnen mag worden gespeeld.
- f) Onderkent en acteert op de eerste overtreding en niet op het vervolg, met uitzondering van eventueel noodzakelijke bestraffing.
- g) Bepaalt vooraf welke risico's zich kunnen voordoen en anticipeert daarop onder andere door het kiezen van een juiste positie.
- h) Om de impact van een beslissing op het vervolg van de wedstrijd te bepalen (actie of geen actie).
- i) Zijn persoonlijkheid in te zetten waardoor zijn beslissingen sneller worden geaccepteerd.
- j) Onderkent welke factoren een rol spelen in de beslissingen en reacties van een speler tijdens de wedstrijd.
- k) Beslissingen te nemen die voorspelbaar en consistent zijn, afgestemd op de situatie, de spelregels en de door henzelf in de wedstrijd gecreëerde lijn en verwachtingen.
- l) Zijn individuele competenties optimaal in te zetten.
- m) Beschikt over een goede fysieke conditie om ook aan het einde van een intensieve wedstrijd beredeneerde beslissingen te kunnen nemen.
- n) Beschikt over voldoende zelfreflectie om een inhoudelijk beargumenteerd gesprek aan te gaan met collega's, scheidsrechtercoach, waarnemer en dergelijke.
- o) Is zelf verantwoordelijk voor zijn eigen ontwikkeling; is actief en neemt initiatieven om zichzelf te verbeteren. Hiertoe houdt elk koppel een afspraken- en ontwikkeldocument bij waarin de onderlinge afspraken zijn vastgelegd. Dit betreft onder andere positie, taakgebied en communicatie. Deze gemeenschappelijke uitgangspunten worden regelmatig en op basis van voortschrijdend inzicht bijgewerkt.
- p) Is een onberispelijke en representatieve vertegenwoordiger van het NHV.
- q) Beschikt over voldoende kennis van de wedstrijdreglementen van het NHV.
- r) Vriendelijk te zijn, zonder vrienden te worden. Er is een respectvolle, maar zakelijke relatie tussen scheidsrechters, spelers en trainers en dergelijke.
- s) Is onafhankelijk in zijn rol als scheidsrechter. Woonplaats, geslacht en andere persoonlijke kenmerken zijn niet van belang bij de inzet van scheidsrechters.
- t) Gebruikt sociale media op een wijze die geen aanleiding geeft tot discussies en de onafhankelijkheid niet in gevaar brengt.

Niet iedereen beschikt over dezelfde kwaliteiten en competenties en heeft daarmee hetzelfde ontwikkelpotentieel. Daarom wordt onderscheid gemaakt in profielen:

- Internationale scheidsrechters
- Nationale Top Scheidsrechters
- Nationale Subtop scheidsrechters
- Talenten
- (Wedstrijdsport)
- (Breedtesport)

De criteria en spelregels zijn voor iedereen in de basis hetzelfde. In hoeverre scheidsrechters deze daadwerkelijk kunnen toepassen, bepaalt in welke groep zij worden ingedeeld.

